

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р **Мирослава Михайлова Пейчева**, катедра „Човешки ресурси и социална защита“ в УНСС

член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност ”ПРОФЕСОР”, утвърдено с решение на НС прот. № 4 от 10.04.2019 г., и със заповед на Директора № 122 от 12.04.2019 г.,
обявен от Института за икономически изследвания при БАН
в ДВ, бр.13 от 12.02.2019 г.

Кандидат: доц. д-р **РАДОСТИНА ТЕЛЕРИГ БАКЪРДЖИЕВА**

I. Кратки биографични данни за кандидата

Доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева е завършила висшето си образование (Магистър по икономика) в УНСС, Специалност “Политическа икономия”, профил “Социология”. През 1987 година участва в докторска програма в Департамент по икономика към “Хумболдт университет “, Берлин, Германия с цел подготовка на дисертационен труд. Защитава дисертационен труд на тема „Общото и особеното в стопанския механизъм на НРБ и ГДР“ (Диплома No/дата: 19100 / 02.06.1989, утвърдено с Протокол No/дата: 9 / 18.05.1989). От 1989 година до настоящия момент работи в Института за икономически изследвания на БАН. През 2007 година заема академичната длъжност „ Старши научен сътрудник II-ра степен“ (Номер/дата на акт за назначаване: 24028 / 22.01.2007, утвърдено с Протокол No/дата: 19 / 07.11.2006). От 2011 година заема академичната длъжност „доцент“, Професионално направление: 3.8. Икономика (Номер/дата на акт за назначаване: 37 / 25.01.2011).

Доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева е специализирала в: Ълстер бизнес колеж към Университет - Ълстер; Рейнско-Вестфалски институт за икономически изследвания по линия на Германската служба за академичен обмен, Есен, Германия; Рейнско- Вестфалски институт за икономически изследвания, Есен, Германия.

II. Обща характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата.

1. Общо описание на представените материали (монографии, учебници, статии, доклади, проекти и др.) по изследователски области.

Кандидатът - доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева е представил общо 35 (тридесет и пет) публикации. От които:

Монографии

- ✓ Две самостоятелни монографии

Представените монографии отговарят на § 1, т.10 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

Статии в реферирано издание

- ✓ Една самостоятелна статия в реферирано списание
Списанието, в което е публикувана статията, присъства под №7 в Списъка на съвременни български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, публикуван на сайта на НАЦИД.

Статии и доклади в нереферирано издание

Статии

- ✓ Десет статии в нереферирани издания, от които седем самостоятелни и три в съавторство. Точкуването на всички статии в съавторство е прецизно и отговаря на изискванията на т.6 от Забележки в Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България.

Доклади

- ✓ Девет доклада, публикувани в сборник трудове от международни конференции, от които осем самостоятелни и един в съавторство. За доклада в съавторство е представен разделителен протокол.

Доклад публикуван в сборник трудове от национални конференции и национални конференции с международно участие

- ✓ Осем самостоятелни доклада, публикувани в сборник трудове от национални конференции и национални конференции с международно участие.

Студия в реферирано издание

- ✓ Една самостоятелна студия в реферирано издание
Представената студия, публикувана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, отговаря на изискванията на § 1, т.12 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България. Списанието, в което е публикувана студията, присъства под №7 в Списъка на съвременни български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, публикуван на сайта на НАЦИД.

Студия в нереферирано издание

- ✓ Една студия в нереферирано издание

Представената студия, публикувана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, отговаря на изискванията на § 1, т.12 от Допълнителните разпоредби на Закона за развитие на академичния състав в България.

Глава от колективна монография

- ✓ Три глави от колективни монографии

За публикациите в съавторство са представени разделителни протоколи.

Представените от кандидата документи доказват, че доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор” съгласно ЗРАСРБ, неговия Правилник, както и на минималните изисквания на Правилника на ИИИ при БАН по област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика (Корпоративна социална отговорност).

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата.

Основните публикации на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева са в областта на корпоративната социална отговорност. Доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева изследва еволюцията на теорията за корпоративната социална отговорност, нейното измерване и мониторинг. В научните си публикации доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева анализира корпоративната социална отговорност като задължителен елемент на корпоративното управление и като „ядро на корпоративната устойчивост“ (Бакърджиева Р., Корпоративна отговорност чрез прилагане на международни социални стандарти в българските фирми-предизвикателства и европейски измерения). В научните изследвания на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева присъстват добрите практики по корпоративна социална отговорност, състоянието на корпоративната социална отговорност на българските фирми, както и системата от индикатори за корпоративна устойчивост, която е фундамент на нефинансовата корпоративна отчетност.

Научно- приложната дейност на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева проличава от участието ѝ в множество национални и международни проекти с научен и научно приложен характер.

Доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева е извършвала преподавателска дейност в Институт по международен туризъм, гр. Бургас и е била хоноруван асистент в СУ ”Климент Охридски”.

III. Количествена характеристика на научната продукция на кандидата.

Оценката на съответствието на представените за рецензиране материали от доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева с минималните наукометрични национални изисквания и изискванията на Правилника на ИИИ при БАН показва, че изпълненият от кандидата доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева брой точки **1282,50т.** (хиляда двеста осемдесет и две и половина) значително надвишават минималните изисквания от 650 (шестстотин и петдесет) точки.

IV. Оценка на резултатите и научния принос на кандидата

Приемам всички посочени от кандидата - доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева научни и научно-приложни приноси, като бих открила и добавила следните:

- ✓ Теоретични аспекти на корпоративната социална отговорност (публикации № В1, Г4, Г7.1-1, Г7.1-4, Г7.1-6, Г7.2-1, Г7.2-2, Г7.2-5, Г8-1, Г.9-1, Г10-1, Г10-2, Г10-3, Г7.3-2, Г7.3-3, Г7.3-4);
- ✓ Международните стандарти за корпоративна социална отговорност и прилагането им в българските фирми (публикации № В1, Г4, Г7.1-2, Г7.2-6, Г7.3-5, Г7.3-6, Г7.3-7, Г10-1)
- ✓ Индикатори за нефинансова отчетност с триизмерна насоченост- икономически, социални, екологични (публикации №.В1, Г.7.1-2; Г.7.3.3; Г.7.3.6.;Г.7.3.8.)

Сред приносите, свързани с теоретичните аспекти на корпоративната социална отговорност се открояват:

- ✓ Дефиницията, която извежда доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева за корпоративна социална отговорност „ Корпоративната социална отговорност може да бъде дефинирана като единна система от последователни икономически, екологични и социални дейности, включително етични норми и ценности, при постоянно взаимодействие със заинтересованите страни с цел редуциране на нефинансовите рискове в посока към постигане на корпоративна устойчивост в изпълнение на целите на устойчивото развитие“.;
- ✓ Изводите, до които достига доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева за персонала като ядро на вътрешната корпоративна социална отговорност на компаниите и като тяхна приоритетна заинтересована страна.;
- ✓ Изведените от доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева изводи, че „ корпоративната социална отговорност е гъвкав инструмент за институционализация на диалога на компаниите със заинтересованите страни, който се активира при отсъствие на държавни и контролни механизми в хода на преговорите, и оказва ефективно въздействие чрез прилагането на меки форми на регулиране в направление към въвличане на заинтересованите страни, в частност местната общност, към общи инициативи с бизнеса“.;
- ✓ Изследвана е еволюцията на теорията за корпоративната социална отговорност, „чиято връхна точка е институционалния анализ в две основни направления като съвкупност от: публични и частни институции, НПО, международни организации, форуми на заинтересовани страни, свързани с КСО и съвкупност от универсални международни социални норми, правила и ценности, чрез които се проявява КСО“.;

✓ Изведена е дефиниция за „мениджмънта на промяната“ „като система на управление на временни и постоянни изменения, които влияят върху показателите за дейността в областта на здравето и безопасността при работа и включва внедряване на нова продукция, услуги и процеси /производствени условия, организация на работата, оборудване, работна сили/, изменения в нормативните изисквания и тяхното изпълнение, дълбоки промени в знанията и информацията относно рисковете в областта на здравето и безопасния труд, както и развитие на знанията и технологиите в посочените направления“.;

✓ Анализирани са новият 5 Р модел на корпоративна социална отговорност. „С поставянето на новите глобални цели за устойчиво развитие корпоративната социална отговорност придобива нови измерения, разширява своя обхват и от триизмерен модел (3Р), насочен към хората, планетата и печалбите, прераства в актуализиран 5 Р модел, който обхваща активна ангажираност на компаниите с насоченост към хора, планета, просперитет, мир и партньорство.“;

Съществени са и приносите на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева , свързани със социалните стандарти и нефинансовото отчетяване, като например:

✓ Констатацията, че „социалните стандарти са ключови инструменти за мониторинг, оценка на съответствието и контрол, а също и като пръв, незадължителен, но необходим етап от развитието на нефинансовата отчетност.“;

✓ Идентифициран е приносът ISO 14001:2015 за „интернализацията на негативните външни ефекти, която допринася за прехвърлянето на отговорността към нарушителите и под силата на натиска на гражданското общество, потребителите и контролните институции да бъдат принудени нарушителите да бъдат принудени да възстановят нанесените вреди върху околната среда. Формулирани са препоръки компанията да интернализира позитивни външни ефекти в резултат от внедряване на нови технологии, финансирани за сметка на европейски грантове с екологично предназначение, като пречистване на водите или подобряване на въздуха.“;

✓ Разработена е методология за оценка на съответствието спрямо критериите на ИСО 26 000, включително разработването на подробен въпросник ;

✓ Изводът, че „трите основни системи за управление на качеството трябва да функционират в синхрон, защото синхронът от ефективно прилагани инструменти за управление на качеството, здравето и околната среда гарантира устойчиво функциониране на компанията в интерес на заинтересованите страни, устойчив растеж и устойчива заетост в дългосрочен план.“;

✓ Аргументите за симетричната взаимовръзката между корпоративната социална отговорност и устойчивото развитие;

✓ Изводът, че „корпоративната социална отговорност е ядро на устойчивото развитие.“ ;

✓ Изводът, че „институционалното проявление на КСО идентифицира международните социални стандарти като ефективен проактивен инструмент за одит и инспекция.“;

Доказателство за значимостта на научните публикации на кандидата - доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева са значителния брой цитирания в монографии, доклади, статии, включително и в издания в Scopus.

V. Оценка на оригиналността на представените трудове и на достоверността на представените научни данни.

Представените от доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева научни трудове се отличават със задълбоченост, с доказана полза за науката и с полезност, както за отделните фирми, така и за обществото като цяло. В своите изследвания кандидатът - доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева е представил конкретни дефиниции за корпоративната социална отговорност, анализирал е основните принципи и критерии на международните стандарти за социална отговорност, посочил е връзката между корпоративната социална отговорност и устойчивото развитие, анализирал е немският кодекс за устойчивост, като е извел изводи и конкретни препоръки към българските компании.

Всичко това ми дава основание да твърдя, че представените от кандидата - доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева научни трудове притежават оригиналност и безспорна научна стойност.

VI. Критични бележки и препоръки

Основните ми препоръки към кандидата - доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева са насочени към нейните бъдещи изследвания. В тази посока, считам, че доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева може да продължи да изследва корпоративната социална отговорност в българските фирми, като използва ретроспективния анализ за оценка на тенденции. Втората ми препоръка е свързана с нефинансовото отчитане. В своите изследвания доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева достига до значими по своята същност изводи, свързани с нефинансовото отчитане, които могат да бъдат основа за последващи изследвания.

Личните ми впечатления от доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева са, че тя е последователна и задълбочена в своите научни изследвания. Безспорната професионална компетентност на доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева ѝ позволява да изследва недостатъчно познати за българската теория и практика проблеми, както и да предлага аргументирани решения.

VII. Заключение

Общата ми оценка за представените от доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева материали за рецензиране е положителна. Научното развитие на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева отговаря на областта на обявения конкурс. Научната продукция на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева обогатява теорията и практиката в областта на корпоративната социална отговорност.

С убеденост давам положителна оценка за цялостната дейност на кандидата - доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева, който напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, допълнителните изисквания на ИИИ при БАН за заемане на академичната длъжност „професор“ в ИИИ при БАН.

Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури на конкурса да гласуват „ЗА“ избора на доцент д-р Радостина Телериг Бакърджиева за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика (Корпоративна социална отговорност).

03.06.2019г.

София

Член на журито:.....

/доц.д-р Мирослава Пейчева/